

Aan : Leden van de stuurgroep onderzoek statistiek en beleving brandweerpersoneel
Van : Marcel Dokter
Datum : 5 januari 2018
Onderwerp : Reactie op de discussienota
Bijlage(n) : Reactie op de vraagpunten

Geachte leden van de stuurgroep,

Ons is gevraagd om een reactie op de discussienota die is opgesteld ten behoeve van de borging en het beheer van het onderzoek Statistiek en Beleving. In aanvulling op deze reactie vindt de VBV het van belang ontwikkelingen die ons al enige tijd verontrusten met u te delen. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om onze bevindingen m.b.t. het onderwerp, c.q. het deelproject 'brandweerst statistiek'.

Immers, i.v.m. een forse taakstelling door het ministerie van EZ heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in 2016 ervoor gekozen om na 83 jaar de 'Brandweerst statistiek' te schrappen uit het statistisch programma (het CBS beschikt over brand(weer)gegevens vanaf het jaar 1933). Het ministerie van JenV heeft de financiering voor 2017 en 2018 toegezegd, maar het vervolg is onzeker. Het lijkt nu zo te zijn dat de cijfers door de branche zelf geleverd moeten worden en het terugtrekken van het CBS in relatieve stilte vorm krijgt. De VBV is daar heel sceptisch over.

De maatschappelijke behoefte aan betrouwbaar cijfermateriaal over de brandweezorg

De VBV heeft jarenlang (o.a. in samenwerking met het ministerie van JenV, Brandweer Nederland, en het CBS) geijverd voor het verbeteren van de brandweerst statistiek. Doel was vooral om betrouwbaar cijfermateriaal te genereren over de brandweer als geheel of - in de woorden van de minister - het systeem brandweer. De cijfers gaan dan vooral over de repressieve prestaties en kengetallen waar het personeel en geld betreft. In dat proces is ons duidelijk geworden dat het verzamelen en presenteren van betrouwbare cijfers een echt vak is. Twijfel over cijfers geeft aanleiding tot discussie en omstrede uitgangspunten of bevindingen, zoals dat bijvoorbeeld bij het aantal Brandweer Vrijwilligers, de opkomsttijden en de evaluatie van het PPMO het geval is.

In het verloop van dit onderzoek is door de begeleidingscommissie geconstateerd (zie verslag 08-06-2017) dat voor het statistiekdeel het lastig blijkt om op een wetenschappelijk verantwoorde wijze betrouwbare gegevens boven tafel te krijgen en het daarom te risicovol is deze integraal onderdeel uit te laten maken van het nauwkeurig opgezette belevingsonderzoek. Dit is een nogal verontrustende constatering en roept bij de VBV impliciet de vraag op welk kwalitatief goed alternatief er straks voorhanden is om te voorzien in de maatschappelijke behoefte aan betrouwbaar cijfermateriaal over de brandweezorg in ons land?

Het in de nota opgenomen voorstel om de meting van de brandweerst statistiek jaarlijks te herhalen of op termijn wellicht continue te laten plaatsvinden, kent sterke overeenkomsten met een gelijksoortig voornemen van Brandweer Nederland uit 2008. Dit voornemen was er toen op gericht om zonder al te veel moeite op elk moment van de dag zicht te krijgen op de prestaties van ons brandweerwerk. Dat vinden wij een goede zaak en is ook hard nodig met het oog op de maatschappelijke behoefte aan betrouwbaar cijfermateriaal. De logische vervolgvraag is nu: waarom komt deze ambitie niet uit de verf?

De constatering dat het op een wetenschappelijk verantwoorde wijze verzamelen van betrouwbare gegevens beter kan, zou moeten leiden tot gerichte pogingen om een daadwerkelijke verbetering tot stand te brengen. Daarom laten we het niet bij de constatering dat er iets mankeert, maar zullen binnenkort ook bij de Minister en de Kamer vragen om aandacht voor de problemen die we waarnemen.

Tot zover onze bevindingen over de statistiek. Onze reactie op de gevraagde punten treft u in de bijlage.

Bijlage

Hierbij onze reactie op de gevraagde punten:

a) **Opsplitsing van het onderzoek in twee aparte onderzoeken**

We delen de gedachte om de twee deelonderzoeken: onderzoek brandweerstatistiek en onderzoek beleving brandweerpersoneel te scheiden. In het licht van het bovenstaande bezien achten wij een analyse van de beide deelonderzoeken (in samenhang) op dit moment niet opportuun.

b) **De frequentie waarmee het toekomstig belevingsdeel van het onderzoek en het statistiekdeel herhaald wordt.**

Overeenkomstig de wens van Brandweer Nederland vinden wij een periodiek belevingsonderzoek een goede zaak. Veranderingen, zowel landelijk als regionaal, gaan immers snel. Kijkend naar de 4 jaarlijkse beleidscyclus in de regio's lijkt ons aansluiting bij deze cyclus een reëel uitgangspunt. Wij vinden dat de brandweerstatistiek bij de professionals van het CBS in goede handen is. Het CBS krijgt de meldkamerdata van alle 25 veiligheidsregio's in Nederland via het Meldkamer Diensten Centrum en publiceert elk kwartaal over het voorgaande kwartaal. Wat ons betreft blijft dat zo.

c) **De doelgroep van het belevingsdeel van het onderzoek**

Wij waarderen de doelstelling die besloten ligt in het voorstel om het onderzoek in de toekomst eventueel te richten op alle medewerkers van de veiligheidsregio. Echter, het onderhavige onderzoek kent een specifieke oorsprong, doelgroep en doelstelling. Uitbreiding is mogelijk maar ligt ons inziens meer op het vlak van een regionaal opgezet MTO. Bovendien geldt ook hier het adagium: 'Keep it simple'.

d) **De aard van het toekomstige onderzoek**

Zie onze reactie onder punt a.

e) **Opzet toekomstig onderzoek**

Wij merken op dat de structurering van het onderhavige onderzoek en de samenstelling van stuur- en begeleidingsgroep goed heeft gewerkt en niet tot noemenswaardige complicaties heeft geleid. Tenzij er steekhoudende motieven/argumenten zijn om af te wijken van deze structuur, pleiten wij voor het behoud ervan.

f) **Voorwaarden aan beheer en beschikbaarheid van de data**

Wij merken op dat onafhankelijke, betrouwbare informatie over de brandweezorg eveneens als grondslag dient voor de sturing op kwaliteit en prestaties en deze informatie in principe transparant en toegankelijk, lees openbaar moet zijn. Daartoe hebben verschillende partijen (o.a. SEO, de Inspectie en het ministerie van JenV, het NIFV, CBS) de afgelopen 10 jaren initiatieven genomen en aanbevelingen gedaan. Het resultaat is op dit moment onvoldoende helder. Door wie en hoe wordt de soort en kwaliteit van de te verzamelen data voor de 'data-alliantie' tussen het CBS en het IFV bepaald en wie houdt toezicht op een adequate aanleverdiscipline?

g) **Formulieren opdracht**

In het voorstel is opgenomen dat het "Onderzoek statistiek en beleving brandweerpersoneel" in februari zal worden afgerond en dat het IFV een opdracht krijgt. Wij waarderen daarbij de wens van de RBC om het onderzoek periodiek uit te voeren. Voor het 'belevingsdeel' zien wij daarvoor geen belemmeringen. Maar voor de informatiebehoefte uit het statistiekdeel van het onderzoek ligt dat anders en moeten wij een voorbehoud maken. Het kan niet zo zijn dat het onderhavige statistiekdeel als 'opstapje' wordt gebruikt om dan maar direct de gehele statistiek van het "systeem" op te pakken. De primaire stakeholders zullen eerst duidelijke afspraken moeten maken over hoe, waar en welke statistische data moeten worden verzameld en bij wie de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit, borging en beheer van deze data moet worden belegd. Wij doen hierbij de suggestie om dit bij het CBS onder te brengen, eventueel in samenwerking met het IFV.